

Slipp pirr i benen med nytt plåster

Överläkaren: Patienterna har blivit betydligt bättre

Ett läkemedelsplåster ger hopp åt dem som lider av pirr i benen.

Plåstret påverkar dopaminhalten i hjärnan.

– Patienterna har blivit betydligt bättre, säger överläkare Jan Ulfberg vid Avesta lasarett.

Pirr i benen, eller restless legs som läkarna också kallar, är en av de stora folksjukdomarna i Sverige. Hela tio procent av kvinnorna och fem procent av männen drabbas.

Pirret orsakar sömnlösa nätter och sömnproublem. En svensk studie visade tydligen att medelålders kvinnor med restless legs löper nästan fördubblad risk att dö i förtid.

Sömnlöst ger en ökad dödlighet, därför måste denna sjukdom tas på största allvar, säger Jan Ulfberg.

Sök hjälp

Han råder den som har problem med restless legs att söka hjälp hos läkare. Flera nya mediciner har kommit de senaste åren.

I dag finns två läkemedel, Sifrol och Adartrel, som påverkar dopaminet hos de drabbade. De ger båda god effekt, säger Jan Ulfberg.

Han har även lärt patienter prova ett plåster, Neupro, som från början var avsedd för att enbart behandla parkinsons sjukdom.

– Patienterna är väldigt nöjda. Kanako tar kroppen upp substansen lättare via plåstret jämfört med tabletter, säger Jan Ulfberg.

Behandlats med järn

Sedan några år har patienter med restless legs även behandlats med järntillskott.

– En försöksättning är att patienten har järnbrist. I sådant fall kan det vara väldigt effektivt.

Jan Ulfberg avråder från att självmedicinera med järntillskott från hälsokostbutiken.

– Det behövs järn i stora doser för att behandla restless legs. För den som inte har järnbrist kan en sådan behandling vara skadlig, säger Jan Ulfberg.

Lenaart Kriisa

l.kriisa@regionon.se

Ann Karlsson har lidit av pirr i benen i 25 år. Foto: JOHANNE LARSSON/ST

Ann, 49: Många är okunniga om det här

Ann Karlsson, 49, är beredd att testa läkemedelsplåstret.

– Låter bra att slippa tabletterna, säger hon.

De senaste 25 åren har Ann Karlsson lidit av pirr i benen. Problemet kommer ofta på kvällen.

– Vårst är att inte kunna sova på natten, säger hon.

Sedan ett par år tillböka åter hon Sifrol och är nöjd med effekten.

– Den gör att jag kan sova. Problemet är att jag måste ta

tabletten tidigt varje kväll och blir då väldigt dåsig.

Vill gärna prova plåster

Järntillskott via injektion har hon provat val ett tillfälle, men effekten uteblev. Hon är ändå nyfiken på nya behandlingar och kan tänka sig att prova läkemedelsplåstret.

– Jag får ta upp saken med min läkare, säger hon.

Ann Karlsson, som är aktiv i patient- och anhörigföreningen RIS, tycker att hon har tur som kommit till en kunnig läkare.

Många gånger är läkarna okunniga och tror att den som lider av myrkräpplingar i själva verket har hjärnsviken. Vi måste sprida kunskapen om denna sjukdom, säger hon.

Lenaart Kriisa
l.kriisa@regionon.se

4 SNABBA - HAR DU RLS?

► Snabbtestet som visar om du är drabbad:

1 Upplever du, när du sitter eller ligger ner, en obehaglig, kryppande känsla i benen (ibland också i andra kroppsdelar), kopplat till ett oemotståndligt tvång att röra på dig?

2 Uppstår obehagskänslan under perioder av vila eller överkännet? Lindras obehaget av du motionerar eller rör på dig?

3 Är dessa nämnda symtom, och behovet av att röra på dig, förknippat med ett större obehag på kvällen och under natten än under dagen?

4 Har du ofta svårt att somna eller vaknar du ofta under natten?

Om du svarar ja på samtliga frågor lider du av restless legs.

Källa: Jan Ulfberg, docent i medicin, överläkare vid Sömlaboratoriet, Avesta lasarett, samt International Restless legs syndrome study group.

Kan inte botas helt

► RLS är en kronisk sjukdom som kommer smygande. Ofta debuterar sjukdomen i 30-40 årsåldern. Sjukdomen kan inte botas, men lindras. I dag finns flera olika behandlingar som hjälper.

► **INTRAVENÖST JÄRN.** Ny behandling som ännu inte finns överallt. Järnet ges som dropp vid fem tillfällen. Sen kan man behöva fylla på två gånger om året.

► **DOPAMINAGONISTER.** Tabletter som ökar dopaminnivåerna. Exempelvis nya medicinerna Sifrol eller Adartrel.

► **LEVODOPAMEDEL.** Används vid sporadisk behandling exempelvis Madopark eller Sinemet.

► **OPIODER.** Smärtmediciner som Kodein eller Tramadol används i en del svårare fall.

► **EPILEPSIMEDICINER.** Antiepileptika som Carbamazepin och Neurontin. Också vid svårare fall.